

ДЖЕЙН СТОДЪРД Г-Н БРАМ СТОКЪР. РАЗГОВОР С АВТОРА НА „ДРАКУЛА“

Превод от английски: Слави Ганев, 2015

chitanka.info

Интервюто е взето от Джейн Стодърд, известна с псевдонима Лорна. Излиза от печат на 1 юли 1897 г. в „Бритиш Уикли“ на страница 187. На 25 юли същата година откъс е включен в статията „Английските писатели и техните книги“ в „Солт Лейк Трибюн“ на страница 19.

Един от най-интересните и завладяващи нови романи е „Дракула“ на г-н Брам Стокър. Той се спира на старите средновековни сказания за вампири, които не са били анализирани толкова брилянтно в никоя друга творба на английски. Сюжетът е разположен отчасти в Трансилвания и отчасти в Англия. Първите четиридесет и пет страници, които представят дневника на Джонатан Харкър след напускането му на Виена до неговото решение да избяга от замъка Дракула, са ненадминати в съвременната белетристика по силата на необикновеното си внушение. Единствената книга, която, доколкото ми е известно, може да се сравнява с тях, е „Водите на Херкулес“ от Е. Д. Джерард^[491], която също се спира върху едно диво и малко познато лице на Източна Европа. Без да разкривам сюжета на историята, мога да кажа, че Джонатан Харкър, чийто дневник пръв представя графа вампир, е млад адвокат, изпратен от своя работодател в замъка Дракула, за да уреди покупката на къща и земя в Англия.

{Тук се преразказва сюжетът на първите няколко глави.}

Особеното е, че макар, от една страна, това да е страховита книга, тя оставя едно съвсем удовлетворително впечатление. Събитията, които се случват, са дотолкова откъснати от ежедневните преживявания, че не преследват въображението ти по неприятен начин. Сигурно е, че никой от съвременните ни писатели не може да създаде толкова изумителна книга.

В понеделник сутрин имах удоволствието от една кратка беседа с г-н Брам Стокър, който, както е известно на повечето, е сътрудник на

сър Хенри Ървинг в театър „Лицеум“^[492]. Когато го попитах, той ми отвърна, че сюжетът на историята дълго се е въртял в ума му и че му отнело около три години да го напише. Винаги се е интересувал от сказанията за вампири. „Несъмнено, отбеляза той, това е много увлекателна тема, понеже се основава едновременно на мистерии и факти. През Средните векове страхът от вампирите е обезлюдявал цели села.“

— **Има ли някаква историческа база за сказанията?**

— Те почиват, предполагам, на подобен случай: някакъв човек е изпаднал в сънно състояние, близко до смъртта, и е бил погребан преждевременно. По-късно тялото може да е било изровено и открито живо, а това е всяло ужас сред хората, които в своето невежество сигурно са си въобразили, че наоколо се е появил вампир. По-истеричните могат да изпаднат в транс по същия начин вследствие на невъздържания си страх. И така историята прераснала, че един вампир може да зароби много други и да ги преобрази като себе си. Дори в самотните селца са вярвали, че там може би бродят множество подобни същества. Когато паниката обладала населението, избирали да избягат.

— **Къде в Европа е най-разпространено това вярване?**

— В определени райони на Щирия^[493] то е оцеляло най-дълго и е останало най-силно, но сказанията са обичайни за много страни: за Китай, Исландия, Германия, Саксония, Турция, Хесон, Русия, Полша, Италия, Франция и Англия, а освен това и всички татарски общности.

— **Предполагам, че за да се разберат сказанията, са необходими справки с много източници?**

Г-н Стокър ми каза, че познанието за вампирските суеверия, представено в „Дракула“, е събрано от невероятно много и най-различни книги.

— Нито една книга от тези, които познавам, няма да ви разкрие всички подробности. Научих доста от „Очерк върху румънските суеверия“ на Е. Джерард^[494], която най-напред излезе в „Найнтийн Сенчъри“^[495], а след това беше публикувана в няколко тома. Добих някаква престава и от „Върколаци“ на г-н Баринг-Гулд^[496]. Той е обещал и книга за вампири, но не знам дали има някакъв напредък в тази насока.

Читателите на „Дракула“ ще си спомнят, че най-забележителният герой е д-р Ван Хелзинг, холандският лекар, който с необикновените си способности, себеотрицание и труд най-накрая надхитря и погубва вампира. Г-н Стокър ми каза, че Ван Хелзинг е вдъхновен от действителна личност. В една скорошна уводна статия за „Дракула“, публикувана в провинциален вестник, се предполага, че от книгата могат да бъдат извлечени възвишени морални поуки. Попитах г-н Стокър дали е писал с някаква цел, но на това той даде уклончив отговор:

— Предполагам, че всяка подобна книга сигурно съдържа някаква поука — отбеляза той, — но предпочитам читателите да разберат това сами.

В отговор на следващите въпроси г-н Стокър каза, че е роден в Дъблин и в продължение на тринадесет години работата му е била свързана с държавна служба. Той е магистър на хуманитарните науки на Тринити Колидж в Дъблин. Негов сродник е г-н Франкфорт Мур, един от най-известните млади писатели напоследък. Започнал е литературната си дейност рано. Първата му публикация е била книга за „Задълженията на чиновниците в мировия съд“. След това излязъл цикъл с детски истории — „Под залеза“, публикуван от Сампсън Лоу^[497]. След това последвала книгата, с която той беше най-известен досега — „Змийският проход“^[498]. Г-да Кънстъбъл са публикували в тяхната библиотека „Акми“^[499] един увлекателен малък том, наречен „Одното жряло“^[500] и той, заедно с „Хребетите на Шаста“^[501], слага край на списъка с романи от г-н Стокър. Той живее в Лондон от около деветнадесет години и смята, че градът е най-доброто възможно място като за книжовник. Тук всеки писател ще получи шанс, ако го бива в нещо, а признанието е само въпрос на време.

Г-н Стокър говори за великодушието, което литераторите показват един към друг, с тон, който свидетелства, че той поне не е предразположен към кавги с критиците.

Г-н Стокър не намира за необходимо да публикува чрез литературен посредник. Винаги му се е струвало, казва той, че един автор с елементарни делови способности може да свърши по-добра работа за себе си от всеки посредник.

— В ден-дневен някои изкарват по десет хиляди годишно от романите си и едва ли изглежда честно да плащат десет или пет

процента от тази огромна сума на посредник. С десетина писма в хода на годината биха могли да уредят всичките си литературни дела за своя сметка.

Макар г-н Стокър да не го заяви, съм склонна да мисля, че за него литературният посредник е вампир от деветнадесети век.

Нито едно интервю през тази седмица няма да остане завършено, без да се спомене Юбилеят^[502], затова попитах г-н Стокър, като лондончанин от почти двадесет години, какво мисли за честванията.

— Всички — каза той — бяха горди, че великият ден премина толкова благополучно. Пред нас се откри величието на Империята и шествието от изминалата седмица донесе у дома, както нищо друго не би могло, чувството за безмерното многообразие на доминионите на кралицата.

---

[491] Е. Д. Джерард — псевдоним на Емили Джерард, чиято книга *The Land Beyond the Forest* (1888) Стокър използва, за да се запознае с народната вяра, суеверия, сказания и начин на живот в Трансилвания. ↑

[492] „Лицеум“ — лондонски театър, воден по това време от Ървинг. Стокър е негов управител от 1878 до 1898 г. Любовта на Стокър към театъра е причината за дълбоките му познания по различни пиеси и препратките към тях в романа. ↑

[493] Щирия — по това време автономно херцогство в рамките на Австро-Унгария. ↑

[494] Всъщност книгата носи наименованието „Очерк върху трансилванските суеверия“, но вестникът или Стокър я цитират погрешно. ↑

[495] „Найнтийн сенчъри“ — месечно британско литературно списание, излизало под различни имена от 1877 до 1972 г. ↑

[496] П-р Сабин Баринг-Гулд (1834–1924) — англикански свещеник, който е събирал народни песни, сказания и т.н. В обширната му библиография присъстват съчинения по различни мрачни теми като върколаци, привидения и прокълнати гори. Цитираната книга е неговият дебют в тази област. ↑

[497] Сампсън Лоу (1797–1886) — лондонски книгоиздател и търговец. ↑

[498] „Змийският проход“ (1890) — роман на Стокър, който разказва за тайната на съкровище, скрито в тресавище, и древната ирландска легенда за победата на Св. Патрик над краля на змиите. Непревеждан на български. ↑

[499] „Констъбъл (...) «Акми»“ — през 1795 г. Арчибалд Констъбъл създава едноименното издателство. Най-известната книга, която то издава някога, е именно „Дракула“ (1897), въпреки че то съществува до днес. Библиотека „Акми“ е поредица романи, която не оцелява дълго. Книгата на Стокър излиза под номер 2 в нея. ↑

[500] „Одното жряло“ (1895) — роман от Стокър, който разказва за любовта на млад брегови охранител и девойка от рибарско градче в Шотландия, който в същото време трябва да се изправи срещу контрабандата, която баща ѝ извършва заедно с други бедни рибари. Заглавието (The Watter's Mou') е на шотландски диалект и означава „Водното устие“. ↑

[501] „Хребетите на Шаста“ (1895) — романтичен роман от Стокър, който разказва за любовна история между богатата английска наследница и американски ловец, които се срещат в планината Шаста, Калифорния, където главната героиня отива, за да се възстанови от болест. Историята се счита за нетипична за Стокър. ↑

[502] Юбилеят — през 1897 г., когато е взето интервюто, се навършват 60 г. от възцаряването на кралица Виктория. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.